

4.2. Islandia – W poszukiwaniu lisa polarnego

MARTYNA PACZUSKA-ADAMCZYK

ORCID: 0009-0003-5646-8155

Szkoła Polska w Reykjavíku im. Janusza Korczaka

Temat zajęć: W poszukiwaniu lisa polarnego.

Czas trwania zajęć: 90 minut.

Grupa wiekowa: do 3 lat.

Cel główny: Zapoznanie z rodzimym ssakiem Islandii – lisem polarnym.

Cele szczegółowe:

Dziecko:

- rozpozna i charakteryzuje lisa polarnego;
- wyjaśnia, jakie przystosowania ma lis polarny do życia na Islandii;
- wymienia, co stanowi pokarm lisa polarnego;
- potrafi wskazać, gdzie leży Islandia.

Metody: podająca – rozmowa, objaśnienie; oglądowa: film, pokaz, teatr cieni; aktywizujące: zabawy ruchowe, plastyczne.

Materiały dydaktyczne: mapa świata, zdjęcia lisów polarnych, film o lisie polarnym, film o Islandii, maska lisa, skakanki lub szarfy, pudełko z obrazkami, kawałek lodu, w którym zamrożono figurki zwierząt: lisa polarnego, maskonura i wieloryba, sól, młotek i dłuto (zabawki), kartonowe postacie: mewa, lis polarny, wieloryb, wyspa, kawałek białego materiału, latarka.

Wprowadzenie teoretyczne: liczba gatunków zwierząt na obszarze Islandii jest stosunkowo niewielka. Otoczona wodami Islandia, położona z dala od lądów, jest nieosiągalna dla wielu gatunków ssaków. Możliwość dotarcia tutaj niewielkich zwierząt podlega znacznym ograniczeniom. Odmiennie przedstawia się życie w wodach Islandii. Tutaj można zaobserwować ponad 2500 gatunków zwierząt morskich. Mowa tutaj o niewielkich bezkręgowcach bentosowych, ale także o waleniach, których rozmiary ciała są imponujące. Na Islandii zaobserwowano ok. 400 gatunków ptaków, a jedynym rodzimym gatunkiem ssaka jest **lis polarny**.

Przebieg zajęć:

Przywitanie

Nauczyciel wita się z dziećmi i swobodnie wprowadza ich w temat zajęć, np. *Porozmawiamy dziś o odległej krainie, jaką jest Islandia*. Nauczyciel zadaje pytania: Czy ktoś z Was był w Islandii? Czy słyszeliście o tym kraju? Nauczyciel opowia-

da dzieciom o odległej Islandii. Dzieci słuchają krótkiej wypowiedzi nauczyciela. Islandia jest wyspą pochodzenia wulkanicznego, która jest położona z dala od lądów i otoczona ze wszystkich stron wodami. Nauczyciel pokazuje dzieciom na mapie, gdzie leży Islandia, i zwraca uwagę dzieci na fakt, iż jest ona niewielką wyspą. Nauczyciel pokazuje dzieciom film o Islandii: (<https://www.youtube.com/watch?v=q1KEItftHQQ>).

Wprowadzenie w tematykę zajęć

Jak zwierzęta dotarły do Islandii? – Nauczyciel prowadzi swobodną rozmowę z dziećmi. Nauczyciel zadaje pytanie: Jak myślicie, czy są na Islandii zwierzęta? Jak zwierzęta dotarły na wyspę, przecież dookoła jest woda? Chcecie obejrzeć teatr cieni i dowiedzieć się tego?

Teatr cieni. Nauczyciel zarzuca biały materiał, np. prześcieradło, na stół lub krzesła. Gasi światło w pomieszczeniu, zasiada po drugiej stronie białego płótna i zapala latarkę. Nauczyciel, poruszając kartonowymi zwierzętami, inscenizuje krótki teatr cieni.

Wyspa: Dawno, dawno temu była sobie wyspa. Wyspa była otoczona dookoła głębokimi wodami. Inne stałe lądy były położone bardzo daleko. Pewnego razu na wyspę przyleciał ptak.

Mewa: Jaka piękna wyspa! Zostanę tu na zawsze. Zbuduję gniazdo na skalnej półce.

Wyspa: Innego razu do wyspy podpłynął duży wieloryb.

Wieloryb: Jaka piękna wyspa! Dużo jedzenia mogę tutaj znaleźć dla siebie. Zostanę w jej pobliżu.

Wyspa: Jako ostatni do wyspy dotarł lis polarny. Nie wiadomo dokładnie, w jaki sposób dostał się do niej! Wyspa bardzo mu się spodobała.

Lis polarny: Jaka piękna wyspa! Jest tu dużo ptaków i roślin. Zostanę tutaj już na zawsze. Są tutaj lodowce i wulkany. Nigdy nie będę się tu nudzić.

Wyspa: Od tej pory na wyspie mieszkało dużo zwierząt, które były bardzo szczęśliwe. Wyspie też było wesoło, bo nie była samotna. Koniec.

Dzieci oglądają teatr cieni.

Nauczyciel opowiada w ten sposób uczniom o tym, w jaki sposób zwierzęta dotarły na Islandię.

Część zwierząt przypląnęła, inne, takie jak ptaki, przyfrunęły do Islandii. Istnieją także gatunki zwierząt, co do których nie jesteśmy pewni, jak dotarły na wyspę. Takim gatunkiem jest lis polarny.

Lis polarny – uwięziony w kawałku lodu. Nauczyciel przynosi na tacy kawałek lodu z zamrożonymi w środku figurkami zwierząt: lisa polarnego, maskonura i wieloryba. Dzieci siadają dookoła na podłodze. Każde dziecko może dotknąć lodu.

Nauczyciel: Podobny lód możemy znaleźć na Islandii. Zobaczcie, coś jest w środku. Musimy to wydobyć.

Nauczyciel prosi, by dzieci chwyciły odrobinę soli w paluszki i posypały nią kawałek lodu. Następnie wręcza po kolei dzieciom mały młotek i dłuto. Dzieci próbują wydobyć zabawki z bryły lodu. Dzieci nazywają po kolei zwierzęta, które udało im się wydostać. Następnie opisują (na podstawie figurki wydobytej z lodu), jak wygląda lis polarny.

Nauczyciel pokazuje uczniom także zdjęcia lisa polarnego na Islandii (załącznik_1).

Charakterystyka gatunku: Lis polarny jest małym lisem. Jego ciało, łapy i uszy są krótsze w porównaniu z budową lisa rudego, co spowodowane jest jego przystosowaniem do chłodnego klimatu. Ubarwienie lisów jest zmienne. Możemy spotkać osobniki białe, a także brunatne, a nawet czarne. Czasem możemy zobaczyć osobniki w białe plamy. Lisy mają grubą sierść. Kiedy lisy stoją w śniegu lub na lodzie, nie marzną im owłosione łapy. Dieta lisów jest zróżnicowana. Stanowią ją głównie ptaki. Lisy polarne łączą się w pary na całe życie. Nauczyciel pokazuje uczniom krótki film o lisie polarnym (załącznik_2).

Lisek łakomczuszek – zabawa ruchowa. Jedno z dzieci zakłada maskę lisa polarnego (może być przebranie) (załącznik_3). Inne dzieci to ptaki, którymi chce się pożywić lis. Nauczyciel włącza muzykę i wtedy wszystkie dzieci będące ptakami biegają po sali, machając skrzydłami. Gdy muzyka ustaje, lis próbuje złapać ptaki, które mogą schronić się tylko w swoich gniazdach, którymi są pętle ze skakanek lub szarf. Jeśli „lis” złapie „ptaka”, nim ten schowa się w gnieździe, role się odwracają.

Co jedzą lisy? – zabawa w kręgu. Dzieci wraz z nauczycielem siadają w kręgu. Nauczyciel ponownie pokazuje uczniom zdjęcie lisa polarnego i kładzie je na środku koła. Wszyscy wspólnie zastanawiają się, co stanowi dietę lisa. Nauczyciel opowiada dzieciom, że lis polarny je tylko to, co sam upoluje. Jego dietę stanowią: ptaki, głównie pisklęta, małe ssaki, a nawet padłe zwierzęta i ryby. Lis polarny żywi się mięsem.

Następnie nauczyciel wyciąga wcześniej przygotowane pudełko, w którym znajdują się grafiki (załącznik_4) z różnymi produktami spożywczymi i zwierzętami, które mogą stanowić pokarm lisa. Pudełko jest podawane każdemu dziecku. Uczniowie losują po jednym obrazku. Gdy dziecko ma grafikę w ręku, pokazuje ją wszystkim i mówi głośno, co to jest. Następnie nauczyciel zadaje pytanie: Czy może to stanowić dietę lisa? Uczeń odpowiada: tak lub nie. Wszyscy wspólnie zastanawiają się nad udzieloną odpowiedzią. Jeśli to, co jest na wylosowanym obrazku może stanowić potencjalny pokarm lisa, grafika jest umieszczana na środku koła przy jego fotografii, jeśli nie, to uczeń oddaje obrazek nauczycielowi.

Gdy wszystkie obrazki z potencjalnym pokarmem lisa polarnego znajdują się przy jego fotografii, nauczyciel podsumowuje, co jedzą te zwierzęta.

Zakończenie

Nauczyciel przypomina uczniom o tym, czego dowiedzieli się na zajęciach i na zakończenie włącza piosenkę o lisie (Lisek – Śpiewanki.tv). Uczniowie, nadal siedząc w kole, słuchają piosenki.

Załączniki:

Załącznik_1 – Zdjęcia lisów polarnych

Załącznik_2 – Lis polarny

Załącznik_3 – Maski lisa polarnego

Załącznik_4 – Obrazki przedstawiające różne gatunki zwierząt i produkty spożywcze

BIBLIOGRAFIA

Film o lisie polarnym https://www.youtube.com/watch?v=Wa12S_ToYak, 0:31

Film o Islandii <https://www.youtube.com/watch?v=q1KEItftHQQ>, 8:12

Lisek – Śpiewanki.tv – Piosenki dla dzieci, <https://www.youtube.com/watch?v=D8Z5BK-FUlgc>, 3:15